

Nr 77.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för kaptenen O. P. B. Dahlström och fanjunkaren K. R. Juhlin från viss ersättningsskyldighet; given Stockholms slott den 7 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anför:

Vid överlämning den 25 oktober 1926 till Västmanlands regementes huvudförråd av den vid regementets nionde kompani förvarade intendenturmaterielen befanns brist föreligga i fråga om dylik materiel. Sedan bristen gjorts till föremål för undersökning vid Livregementets grenadjärers krigsrätt — som efter Västmanlands regementes indragning jämlikt krigshovrättens beslut hade att upptaga målet — förpliktade krigsrätten genom utslag den 10 maj

1928 kaptenen O. P. B. Dahlström och fanjunkaren K. R. Juhlin, den förre i egenskap av kompanichef och den senare såsom kompaniadjutant vid kompaniet i fråga, att, vilkendera bäst gälda gitte, till Kungl. Maj:t och kronan utgiva ett belopp av 1,211 kronor 41 öre såsom ersättning för den bristande materielen.

Krigsrättens utslag vann laga kraft.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 23 januari 1929, har kaptenen Dahlström, med förmälan att av det utdömda beloppet till arméförvaltningens kassa inbetalts 600 kronor, anhållit att av nåd varda befriad från skyldighet att till kronan utgiva det enligt omförmälda utslag sålunda återstående beloppet eller 611 kronor 41 öre.

Vidare har fanjunkaren Juhlin uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 23 februari 1929 dagtecknad skrift likaledes anhållit att av nåd erhålla befrielse från att utgiva det resterande ersättningsbeloppet.

I den 26 februari 1929 över ansökningarna avgivet utlåtande har *arméförvaltningens intendentsdepartement* anfört följande.

Av de vid krigsrätten förda protokollen och övriga handlingar i ärendet framginge, att överlämnandet skett, utan att inventeringskommission, på sätt stadgades i § 12 mom. 11 uti den av intendentsdepartementet utfärdade intendenturförrådsinstruktionen, blivit tillsatt för förrådets inventering, och att vid överlämnandet någon uppskattning av de förkomna persedlarnas värde ej förekommit; att vid ett sammanträde i november månad 1927 mellan kompanichefen och de tre under tiden från och med 1918 till och med oktober 1926 å kompaniet tjänstgörande kompaniadjutanterna och uppbörds-
männen den mening gjorts sig gällande, att persedlarna, med hänsyn till deras beskaffenhet och de förhållanden, varunder de förkommit, i regel bort uppskattas till 10 % av nyanskaffningsvärdet; att reversal i enlighet härmed upprättats, därvid värdet å samtliga persedlarna upptagits till 630 kronor 38 öre; att denna värdesättning emellertid ej godkänts av regementschefen, som låtit upprätta nya reversal, i vilka värdet bestämts till 1,227 kronor 95 öre; att i denna summa ingått ett belopp av 16 kronor 54 öre, utgörande det av krigsrätten uppskattade värdet å persedlar, som efter överlämnandet tillrättaskaffats, och vilket belopp av krigsrätten avdragits från den i reversalen upptagna slutsumman; att den av regementsintendenten och förrådsförvaltaren verkställda samt av regementschefen godkända värdesättningen skett efter de grunder, som förut i liknande fall vid regementet tillämpats, nämligen på sådant sätt, att de förkomna persedlarna hänförts till vissa värdeklasser i samma proportion, vari de kvarvarande persedlarnas klassificering i olika värdeklasser skett; att sistnämnda reversal blivit av Dahlström undertecknade, utan att dock likvid samtidigt erlagts; att Dahlström inför krigsrätten förklarat sig icke hava något att erinra vare sig mot de i reversalen upptagna persedlarnas antal, med undantag av ovannämnda tillrättakomna persedlar, eller mot den av regementsintendenten verkställda värdesättningen av persedlarna, med undantag av klädespersedlarna, vilkas värde han ansett böra fastställas i enlighet med det av honom framställda förslaget; att Juhlin bestritt ersättningsskyldighet, enär persedlarna enligt hans uppgift till största delen varit utlämnade till truppen och ej stått under hans uppbördsmanansvar; att vid krigsrätten någon utredning icke kunnat

åvägbringas därom, huruvida bristen uppkommit under persedlarnas förvaring i kompaniförrådet eller under det desamma varit utlämnade till truppen, enär kompaniets förrådsböcker ej kunnat tillrättaskaffas; att krigsrätten, på grund härav och då förhör angående den förkomna materielen jämlikt § 24 i gällande intendenturmaterielreglemente ej skett, funnit Dahlström och Juhlin skyldiga att gemensamt utgiva ersättning för de förkomna persedlarna i enlighet med den av regementschefen fastställda värdesättningen; samt att Dahlström och Juhlin underlåtit att överklaga krigsrättens utslag.

Intendentsdepartementet ville framhålla, att av en å departementet verkställd jämförelse mellan förteckningen å den vid nionde kompaniet förkomna intendenturmaterielen och den senast från förutvarande Västmanlands regemente till departementet insända årsredogörelsen över intendenturmaterielen framgått, att årsredogörelsen, där här ifrågavarande brist vore angiven såsom enda utgående behållning, av vissa persedelslag upptog ett färre antal persedlar än det antal, som Dahlström och Juhlin ålagts att ersätta. Värdet av detta överskott uppginge i enlighet med verkställd uträkning och med tillämpande av samma grunder för prissättningen, som av krigsrätten använts i fråga om de förkomna persedlarna, till 108 kronor 81 öre. Då någon kvittning emellan värdet å bristande och såsom överskott befintlig materiel förut ej skett vid kompaniet, syntes det rättvist och billigt, att den summa, Dahlström och Juhlin förpliktats utgiva, nedsattes med ovannämnda belopp.

Då emellertid ett efterskänkande av detta belopp icke torde kunna ske utan riksdagens medverkan, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Dahlström och Juhlin befriades från återbetalningsskyldighet av ovan omförmälda belopp, 108 kronor 81 öre, och att kronans återstående fordran således nedsattes från 611 kronor 41 öre till 502 kronor 60 öre.

Beträffande frågan om efterskänkande av jämväl sistnämnda belopp hade intendentsdepartementet, ehuru departementet behjärtade de ömmande omständigheter, som Dahlström anfört till stöd för sin ansökan om befrielse från återbetalningsskyldighet, likväl, med hänsyn till vikten av att arméns dyrbara intendenturmateriel behörigen förvarades och vårdades samt då prissättningen av de förkomna persedlarna skett i enlighet med den vid regementet i detta avseende i allmänhet förut gällande praxis, funnit sig förhindrat tillstyrka ansökningarna, såvitt de avsåge befrielse från betalningsskyldighet av nämnda belopp.

Statskontoret, som härefter anmodats yttra sig i ärendet, har i utlåtande den 18 september 1929 anfört följande.

I likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement och på de av departementet anförda skäl tillstyrkte statskontoret, att ett belopp av 108 kronor 81 öre av det utdömda ersättningsbeloppet efterskänktes.

Vad beträffade återstoden, 502 kronor 60 öre, av detta belopp efter avdrag av inlevererade 600 kronor, underkände visserligen statskontoret ingalunda betydelsen av de till stöd för intendentsdepartementets avstyrkande av efterskänkandet av detta belopp anförda skäl, men det syntes dock statskontoret kunna starkt ifrågasättas, om icke i allt fall omständigheterna i övervägande grad talade för att kronan billigtvis borde avstå från denna sin fordran. Då kompaniförrådet i oktober 1926 avlämnats till huvudförrådet, hade detta skett enligt sökanden Dahlströms obestridda uppgift kort efter avslutade regements- och repetitionsövningar, under vilkas senare del kompaniet deltagit i fälttjänstövningar, och under en brådska, som enligt vederbörande bataljonschefs intyg försvarat kontrollen. En viss betydelse torde

även få tillmätas den av Dahlström påpekade omständigheten, att under de senare åren på kompaniet tjänstgjort ett stort antal icke därstädes stamanställt underbefäl, och att ett flertal av dessa visat sig olämpliga såsom för män för de värnpliktiga beträffande särskilt persedelvård. För Dahlströms vidkommande syntes ock en ej obetydlig vikt få läggas därpå, att den senast anställde kompaniadjutanten förut endast gjort trupptjänst och »icke handhaft någon expedition eller förråd» samt enligt bataljonschefens omdöme icke varit sin uppgift fullt vuxen. Dessa omständigheter och vad i ärendet i övrigt förekommit syntes statskontoret tala för att frågan om ansvarighet för den uppkomna bristen icke borde bedömas allt för strängt. Härtill komme, dels att Dahlström genom inleverering av 600 kronor eller ungefär hälften av det utdömda beloppet dock finge anses hava visat god vilja att efter förmåga fullgöra ersättningsskyldigheten, dels ock att han, såsom av handlingarna framginge, levde under små och bekymmersamma ekonomiska förhållanden. Beträffande Juhlin hade statskontoret under hand inhämtat, att han icke hade någon inkomst utöver sin avlöning såsom sergeant å övergångsstat och för övrigt hade mycket knappa ekonomiska villkor.

På grund av det anförda hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Dahlström och Juhlin måtte intill ett belopp av 611 kronor 41 öre befrias från dem genom regementskrigsrättens vid Livregementets grenadjärer utslag den 10 maj 1928 åliggande skyldighet att till kronan utgiva ersättning för brist i av dem omhänderhaft kompaniförråd.

Departements-
chefen.

På de av statskontoret anförda skäl finner även jag mig böra tillstyrka, att Dahlström och Juhlin befrias från skyldigheten att utgiva det belopp, 611 kronor 41 öre, vartill kronans fordran hos dem enligt omförmälda krigsrättsutslag numera uppgår. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kaptenen O. P. B. Dahlström och fanjunkaren K. R. Juhlin må intill ett belopp av 611 kronor 41 öre befrias från dem jämlikt regementskrigsrättens vid Livregementets grenadjärer utslag den 10 maj 1928 åliggande skyldighet att till kronan utgiva ersättning för brist i av dem omhänderhaft kompaniförråd, samt

att nämnda belopp må ur vederbörliga räkenskaper avskrivas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Broberg.